
Kielikeskus
tulevaisuuden
työpaikkana:
tavoitteet,
toimintamallit
ja työnteon
tilat

Kehittymishankkeen
loppuraportti

Kirsi Juva, Como Helsinki

Sisällys

Hankkeen tausta ja organisaation nykytila.....	2
Hankkeen tavoitteet.....	2
Hankkeen työvaiheet ja menetelmät	2
Hankkeen onnistuminen	4
Hankkeen tulokset	4
Hankkeen taustakirjallisuutta.....	4

Hankkeen tausta ja organisaation nykytila

Kielikeskus on monikielinen, monikulttuurinen ja monitieteinen työyhteisö, jolla on laaja yliopiston ja ympäröivän yhteiskunnan kansainvälistymistä rakentava ja tukeva tehtäväkenttä. Kielikeskus vastaa perustutkintoihin kuuluvista kieli- ja viestintäopinnoista ja järjestää kieli- ja viestintäkoulutusta myös jatko-opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kielikeskus tarjoaa myös käännös- ja kielentarkastuspalveluja sekä yliopiston että julkisen sektorin ja yrityselämän tarpeisiin. Kielikeskuksessa työskentelee ihmisiä 16 eri maasta ja henkilökuntaa on kaiken kaikkiaan lähes 90. Opiskelijoita kaikilta yliopiston tieteenaloilta on vuosittain noin 15 000.

Kielikeskuksen keskeisimpänä tehtävänä on ohjata yliopiston opiskelijoita ja henkilökuntaa kehittymään vakuuttaviksi viestijöiksi, jotta he voivat toimia oman alansa asiantuntijoina kaikilla tarvitsemillaan kielillä. Tämän tehtävän toteuttaminen edellyttää jatkuvaa henkilöstön osaamisen ja organisaation toiminnan rakenteiden kehittämistä. Koko hankkeelle pohjan antaa jo vuonna 1994 aloitettu koko organisaation yhteinen toimintatutkimukselle perustuva kehittämistyö, jossa kielikeskuksen henkilökunta on proaktiivisesti reagoinut opetuksen kansallisiin ja kansainvälisiin muutospaineisiin.

Hankkeen tavoitteet

Työelämän muutokset näkyvät kielikeskuksen arjessa erilaisten työtehtävien ristipaineena. Opetustyön rinnalle tulee jatkuvasti uusia ja uudenlaisia kehittämistehtäviä ja siten työn luonne muuttuu: työn tavoitteita ja toimintatapoja on määriteltävä uudelleen.

Osa kehittämistehtävistä on reaktiivisia, jolloin tavoitteet tulevat usein ulkopuolelta, osa taas proaktiivisia, jolloin kehittämiseen ei ole olemassa valmista mallia. Näille kaikille tehtäville tyypillistä on myös se, että niiden tavoitteet ovat usein abstrakteja ja edellyttävät luovaa, kokeilevaa ja neuvottelevaa lähestymistapaa.

Hankkeen tavoitteena oli ymmärtää tulevaisuuden työelämää ja löytää Kielikeskuksen oma tapa toimia 'tulevaisuuden työpaikkana'. Hanke koostui kolmesta työpajasta, kahdesta kokeilujaksosta sekä pienempien ryhmien ja Comon välisistä sessioista.

Hankkeen työvaiheet ja menetelmät

Kehittämishanke käynnistyi elokuun lopussa ensimmäisellä tulevaisuuspajalla. Tulevaisuuspajassa noin 50 kielikeskuslaista pohti työpaikkansa arkea ja työskentelytapoja. Katse tulevaan suunnattiin Como Helsingin alustuksella tulevaisuuden työelämästä ja työtavoista. Tämän jälkeen kielikeskuksen henkilökunta pohti Comon fasilitoimana sitä, mitä kehitystrendit tarkoittavat ja mitä niiden halutaan tarkoittavan kielikeskuksen kohdalla. Como Helsinki

fasilitoi työpajan työskentelyä. Menetelminä käytettiin me-we-us- ja pidä, luovu, luo -toimintatapoja.

Tulevaisuuspujassa selvisi, että kielikeskuksen lähtötilanne tulevaisuuden työpaikaksi kehittymiselle on varsin hyvä. Kielikeskuksen väki suhtautuu kunnianhimoisesti, motivoituneesti ja tulevaisuusorientoituneesti työnsä ja työpaikkansa kehittämiseen. Tulevaisuuspujasta nousivat kuitenkin selvästi esiin myös keskeisimmät ja kompleksisimmat kehittymisalueet:

1) Miten kehittää työtapoja ja työpaikkaa siten, ettei kiire lisääny vaan pikemminkin vähenee?

2) Miten kehittää viestintää samassa suhteessa työtapojen kanssa eli miten osaamme kommunikoida muille sitä, että maailma ja kielikeskus sen mukana muuttuu?

Nämä kaksi aihealuetta päätettiin nostaa hankkeen kokeilujaksojen teemoiksi.

Kielikeskuslaiset nostivat yhdeksi keskeiseksi kehittymiskohteekseen myös verkostoitumisen ja verkostojen hyödyntämisen. Verkostoitumista sivuttiin hankkeessa erityisesti näkyvyys-keskustelujen aikana, mutta sen syvemmälle verkostoitumisessa ei tämän hankkeen aikana lopulta voitu pureutua.

Ensimmäinen kokeilujakso käynnistyi marraskuussa otsikolla ”Fokus työmetodeihin erityisesti kiireen hallinnan näkökulmasta”. Kielikeskuksen henkilökunta kokeili erilaisia Comon ohjeistamia työn ja kiireen hallinnan metodeja muun muassa omissa kokouksissaan. Kokeilujakso päättyi marraskuun loppupuolella.

Toinen, kielikeskuksen näkyvyyteen keskittyvä, kokeilujakso käynnistyi helmikuussa tammikuun lopulla pidetyn toisen työpajan jälkeen. Kielikeskus ei ole suinkaan ainoa taho, joka painii ns. näkyvyysongelmien kanssa. Työt ovat enemmän ja enemmän aineettomien ja abstraktien asioiden kanssa pelaamista, ajattelua ja suunnittelua. Aineettomuuden ja abstraktiotason noustessa vaatimus konkretisoinnista eli näkyväksi tekemisestä kasvaa. Myös jatkuvasti kasvava tiedonmäärä on omiaan lisäämään toivetta näkyvämmäksi tekemisestä. Ratkaisuksi nykyiselle, rajalliselle näkyvyydelle kokeiltiin uusia tapoja kertoa kielikeskuksen toiminnasta. Syntyi kokeiluja, joissa vanhaa sanoitettiin uudestaan ja olemassa olevaa konkretisointiin ja visualisoitiin. Syntyi myös täysin uusia tapoja kertoa kielikeskuksesta. Jokainen ryhmä reflektoi kokeilujaan Comon kanssa pidetyssä sessioissa.

Hankkeen viimeinen työpaja pidettiin kielikeskuksen kehittämispäivien yhteydessä 21.5. Työpajan agendalla oli yksi asia: kiteyttää kielikeskuksen tulevaisuuden toivottu työskentelytapa teeseiksi. Como oli tehnyt työpajaan ensimmäisen version teeseistä. Työpajassa teesien kehittämistä jatkettiin. Tavoitteena oli miettiä sitä, miten teeseistä tulee totta. Jos parin vuoden päästä media ja sosiaalinen media kiinnostuisivat aiheesta, mikä nousisi otsikoihin?

Mistä puhuttaisiin? Teesit itsessään tuskin rikkoisivat uutiskynnystä vaan se, miten ne näkyvät käytännössä ja mitä niistä on seurannut.

Hankkeen onnistuminen

Hanke onnistui kaiken kaikkiaan hyvin. Koko hankkeen ajan Como on kokenut työskennelleensä kielikeskuksen kanssa, ei niinkään kielikeskukselle. Tämä on tulosten jalkautumisen näkökulmasta tärkeää ja melko harvinaista tämäntyyppisissä kehittämishankkeissa. Hanke on ollut erittäin antoisa ja opettavainen prosessi sekä kielikeskuksen että fasilitaattorin näkökulmasta.

Hanke kasvoi laadullisesti (ja myös työmäärällisesti) koko sen keston ajan. Kielikeskuksen väki suhtautui koko hankkeen ajan kunnianhimoisesti, motivoituneesti ja tulevaisuusorientoituneesti työnsä ja työpaikkansa kehittämiseen. Kiitos tästä kuuluu pitkälti kielikeskuksen johdolle, joka omalla sitoutumisellaan sitouttaa muita.

Hankkeen tulokset

Como kokosi hankkeen vaiheet, käytetyt menetelmät, tulokset ja keskeiset opit *reseptikirjaksi* (Reseptikirja kielikeskuksen tulevaisuuden työskentelyyn). Tätä loppuraporttia kirjoittaessa reseptikirja on matkalla painoon. Painettu reseptikirja on valmis kesäkuun 2015 alkupuolella. Tämän raportin liitteenä on kirjan kansi, esipuhe ja sisällysluettelo.

Tarkoituksena on, että loppuraporttina toimivaan reseptikirjaan kootut opit, oivallukset ja menetelmät tulevat kielikeskuksessa käyttöön ja kehittymään käytössä edelleen. Tämän tavoitteen toteutumista indikoi se, että Como on sai viimeisen työpajan jälkeen huomattavan määrän palautetta, joiden yhteydessä kerrottiin, millä eri tavoin työtä on aikeissa jatkaa ja miten hankkeessa opittuja menetelmiä aiotaan hyödyntää toisaalla.

Hankkeen taustakirjallisuutta

Elinkeinoelämän keskusliitto (2011). Oivallus. Loppuraportti. Elinkeinoelämän Keskusliitto: Helsinki.

Jalkanen, Juha & Taalas, Peppi (2013). Designing for sustainable pedagogical development in higher education language teaching. In Christensen, E., L. Kuure, A. Mørch & B. Lindström (Eds.), *Problem-based learning for the 21st century: New Practices and Learning Environments* (pp. 73-100). Aalborg: Aalborg University Press.

Johnson, Steven (2011). *Where good ideas come from. The natural history of innovation*. London: Penguin Group.

Kezar, A. J. (2001). Understanding and facilitating organizational change in the 21st century: recent research and conceptualizations. San Francisco: Jossey-Bass.

Tukiainen, Maaretta (2010). Luova tila – tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto.